

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพของครูผู้สอนวิชาการบัญชี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ผู้อำนวยการสถานศึกษา อาจารย์ใหญ่ ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าฝ่าย/แผนกวิชาการ หัวหน้าฝ่าย/แผนกบุคลากร หัวหน้าหมวดวิชาการบัญชี และครูผู้สอนวิชาการบัญชี ของ โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 27 โรงเรียน โดยมีประชากรทั้งสิ้น 210 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ ได้สุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากประชากรดังกล่าวข้างต้น โดยใช้วิธีการจับฉลากชื่อโรงเรียนขึ้นมาจำนวน 18 โรงเรียน จนได้กลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาการบัญชี จำนวน 155 คน จากนั้นจึงดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามการวิจัยให้กับผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาการบัญชี จำนวน 155 ชุด ดังกล่าวด้วยตนเอง ซึ่งปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 136 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถามจากผู้บริหาร จำนวน 57 ชุด และแบบสอบถามจากครูผู้สอนการบัญชี จำนวน 79 ชุด ดังแสดงตามตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูบัญชี	รวม	ผู้บริหาร	ครูบัญชี	รวม
ระยอง	18	16	34	10	11	21
ฉะเชิงเทรา	15	32	47	9	27	36
ชลบุรี	67	62	129	38	41	79
รวม	100	110	210	57	79	136

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด ๆ ละ 2 ตอน ได้แก่

แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้เพื่อสำรวจข้อมูลการวิจัย โดยผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา อาจารย์ใหญ่ ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าฝ่าย/แผนกวิชาการ หัวหน้าฝ่าย/แผนกบุคลากร หัวหน้าหมวดสาขาวิชาการบัญชี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสมรรถภาพที่จำเป็นและระดับสมรรถภาพปัจจุบันของครูผู้สอนวิชาการบัญชี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

แบบสอบถามชุดที่ 2 ใช้เพื่อสำรวจข้อมูลการวิจัย โดยผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาการบัญชี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสมรรถภาพที่จำเป็นและให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุคะแนนตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระหว่างคะแนน 0 – 5 คะแนนในช่องระดับคะแนน โดยถ้าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นสมรรถภาพที่มีความสำคัญมากที่สุด จำเป็นต้องมีอย่างยิ่งให้ใส่คะแนนเต็ม 5.0 คะแนน ถ้าเห็นว่ามีความสำคัญหรือความจำเป็นในระดับรอง ๆ ลงมา ให้ใส่คะแนนน้อยกว่า 5.0 คะแนน ลงมาตามลำดับ จนถึงระดับคะแนนเป็น 0 คะแนน หมายถึงเป็น

สมรรถภาพที่ไม่มีความสำคัญหรือไม่มีความจำเป็นต้องมี ทั้งนี้การให้คะแนนสามารถให้ค่าของระดับคะแนนเป็นเลขทศนิยมได้ เช่น 1.8, 3.2 (แต่ต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0 หรือมากกว่า 5 คะแนน)

ระดับสมรรถภาพที่จำเป็นของครูผู้สอนวิชาการบัญชี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

มาก เป็นระดับสมรรถภาพที่จำเป็นของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ต้องมีระดับความเชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก

ปานกลาง เป็นระดับสมรรถภาพที่จำเป็นของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ต้องมีระดับความเชี่ยวชาญอยู่ในระดับปานกลาง

น้อย เป็นระดับสมรรถภาพที่จำเป็นของครูผู้สอนวิชาการบัญชีที่ต้องมีระดับความเชี่ยวชาญอยู่ในระดับน้อย

วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนและวิธีสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียด วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า เพื่อทราบแนวทางและขอบเขตในการออกแบบสอบถาม
2. ศึกษาลักษณะ รูปแบบและวิธีการเขียนแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาเอกสารคู่มือจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี
4. สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูลจากข้อ 3.1-3.3 ได้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาการบัญชี

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสมรรถภาพที่จำเป็นของครูผู้สอนวิชาการบัญชี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ สมรรถภาพด้านความรู้และทักษะการบัญชี สมรรถภาพด้านเทคนิคและวิธีสอน สมรรถภาพ

ด้านคุณลักษณะและเจตคติ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแก้ไข ความถูกต้องและความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจแก้ไข เกี่ยวกับเนื้อหา ภาษาและสำนวน

2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ กับครูผู้สอนวิชาการบัญชี ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่ชายฝั่งภาคตะวันออก ปีการศึกษา 2549 แล้วนำมา ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliably) ของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8473

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถานศึกษาใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งภาคตะวันออก จากนั้นได้ทำการจัดส่งแบบสอบถามสำหรับการวิจัยให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนวิชาการบัญชีด้วยตนเอง หลังจากนั้นจึงไปติดต่อขอรับแบบสอบถามสำหรับการวิจัยคืนด้วยตนเองเช่นกัน ดังแสดงในตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูบัญชี	ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)		
				รับคืน ผู้บริหาร	รับคืน ครูบัญชี	รวม
1. ระยองพาณิชย์การ	7	7	14	7	7	14
2. โปลีเทคนิคระยอง	3	5	-	-	-	-
3. เทคโนโลยี ทีพีไอ	5	0	-	-	-	-
4. พัฒนเวชบริหารธุรกิจ	3	4	7	3	4	7

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู บัญชี	ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)		
				รับคืน ผู้บริหาร	รับคืน ครูบัญชี	รวม
5. เทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า	4	2	-	-	-	-
6. บางปะกงบริหารธุรกิจ	3	5	8	2	4	6
7. วิทยาลัยการฉะเชิงเทรา	3	5	8	3	5	8
8. เทคโนโลยีศรีวารการ	1	16	17	1	15	16
9. วิทยาลัยการตะวันออก	4	4	8	3	3	6
10. เทคนิควิทยาลัยการสัตหีบ	3	2	-	-	-	-
11. เทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพชลบุรี	3	2	5	3	1	4
12. เทคโนโลยีชลบุรี	3	2	5	3	1	4
13. เทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค)	4	5	9	3	4	7
14. เทคโนโลยีศรีราชา	5	3	8	5	3	8
15. เทคโนโลยีแหลมฉบัง	3	0	-	-	-	-
16. ชลพินิจพัฒนการ	3	4	7	3	4	7
17. วิทยาลัยการชลบุรี	3	4	7	1	3	4
18. ไทยบริหารธุรกิจพัฒนการชลบุรี	4	5	9	3	4	7
19. พัทยาพัฒนการ	2	4	-	-	-	-
20. เมืองชลพัฒนการ	4	6	10	4	6	10
21. อักษรเทคโนโลยีพัทยา	6	5	11	5	5	10
22. ชลบุรีบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี	4	3	-	-	-	-
23. คาราสุมุทบริหารธุรกิจ	4	4	8	3	4	7
24. วิศวกรรมเทคโนโลยีบริหารธุรกิจ	5	2	7	3	2	5
25. จอมเทียนบริหารธุรกิจ	3	4	7	2	4	6
26. วิศวกรรมแหลมฉบัง	4	4	-	-	-	-

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ชื่อ โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู บัญชี	ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม (ชุด)		
				รับคืน ผู้บริหาร	รับคืน ครูบัญชี	รวม
27. ไทยอิตะเทคโนโลยีชลบุรี	4	3	-	-	-	-
รวม	100	110	155	57	79	136

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาการบัญชี โดยใช้ค่าสถิติ การแจกแจงจำนวนและค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสมรรถภาพที่จำเป็นของครูผู้สอนวิชาการบัญชี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาการบัญชี ว่าเป็นอย่างไร โดยใช้ค่าสถิติการแจกแจงจำนวน ค่าร้อยละ และค่าฐานนิยม
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับสมรรถภาพที่จำเป็นกับระดับสมรรถภาพปัจจุบันของครูผู้สอนวิชาการบัญชีตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยใช้ค่าสถิติ การแจกแจงจำนวน ค่าร้อยละ ค่าฐานนิยม และค่าของสถิติไคสแควร์ในการทดสอบสมมติฐาน (สมศักดิ์ โสภณพินิจ, 2548, หน้า 5) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\chi^2_{(r-1)(c-1)} = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

ในเมื่อ O_{ij} เป็นความถี่ของค่าสังเกต จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง (Observed Frequencies) ในช่อง (Cell) ของแนวนอน (Row) ที่ i และสดมภ์ (Column) ที่ j

E_{ij} เป็นความถี่ของค่าสังเกต จากค่าที่คาดหวังตามทฤษฎี
(Expected Frequencies) ในช่อง (Cell) ของแนวนอนที่ i และสดมภ์ที่ j

$$E_{ij} \text{ มีค่า} = \frac{n_i \cdot n_j}{n};$$

ในเมื่อ n_i เป็นผลรวมของความถี่ตามแนวนอน (Row) ที่ i
 n_j เป็นผลรวมของความถี่ตามแนวสดมภ์ (Column) ที่ j
 n เป็นผลรวมของความถี่ของข้อมูลทั้งหมด

$(r-1)(c-1)$ เป็นค่าองศาของความเป็นอิสระของการแจกแจงแบบ χ^2 ตามสูตรข้างต้น

r เป็นจำนวนตัวแปรย่อย ตามแนวนอน (จำนวน Row) ทั้งหมด

c เป็นจำนวนตัวแปรย่อย ตามแนวสดมภ์ (จำนวน Column) ทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับสมรรถภาพที่จำเป็น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาการบัญชี ของครูผู้สอนวิชาการบัญชีในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ว่าแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยใช้ค่าสถิติของการทดสอบไคสแควร์ และค่าอันดับที่

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับสมรรถภาพที่จำเป็นของครูผู้สอนวิชาการบัญชีในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาการบัญชี ว่าแตกต่างกันตามสถานภาพส่วนบุคคลหรือไม่ อย่างไร โดยใช้ค่าสถิติดังนี้

5.1 (t-Test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (สมศักดิ์ โสภณพินิจ, 2548, หน้า 1) โดยใช้สูตรดังนี้

กรณีที่ไม่ทราบค่าความแปรปรวนของประชากรทั้งสองเท่ากันหรือไม่ หรือทราบว่าค่าความแปรปรวนของ 2 ประชากรไม่เท่ากัน

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$\text{โดยมี } df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}\right) + \left(\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

กรณีที่เราพบว่าค่าความแปรปรวนของ 2 ประชากรเท่ากัน

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

$$\text{โดยมี } df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

df แทน ค่าองศาของความเป็นอิสระของตัวสถิติ t

5.2 (F-Test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป (สมศักดิ์ โสภณพินิจ, 2548, หน้า 6)

$$F = \frac{MS_B}{MS_E} \text{ หรือ } F = \frac{MSt}{MS_E} : t = \text{Treatment}$$

ตารางที่ 3-3 แสดงสูตรค่าความแปรปรวนทางเดียว

แหล่งความแปรปรวน Source of Variation	df	SS	MS	ตัวสถิติ F
ระหว่างกลุ่ม Between Group	k-1	$SS_B = \sum \left(\frac{T_j^2}{n_j} \right) - C$	$MS_B = \frac{SS_B}{k-1}$	$F = \frac{MS_B}{MS_W}$
ภายในกลุ่ม Within Group	N-k	$SS_W = SS_T - SS_B$	$MS_W = \frac{SS_W}{N-k}$	
Total	N-1	$SS_T = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_j} X_{ij}^2 - C$		

เมื่อ T_j	แทน	ผลรวมข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง
n_j	แทน	จำนวนข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง
SS	แทน	Sum of Square
MS_B	แทน	Mean Square ระหว่างกลุ่มหรือระหว่าง Treatment
MS_W	แทน	Mean Square ของค่าความคลาดเคลื่อนหรือของภายในกลุ่ม
T	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
T^2	แทน	ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง
SS_B	แทน	Sum of Square between Group
SS_W	แทน	Sum of Square within Group
$\sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^{n_j} X_{ij}^2$	แทน	ผลรวมแต่ละตัวยกกำลังสอง
$C = \frac{T^2}{N}$	แทน	Correction Term หาได้โดยนำคะแนนแต่ละตัวมารวมกันแล้วยกกำลังสอง แล้วหารด้วยจำนวนคะแนนทั้งหมด
df_B	แทน	องศาของความเป็นอิสระของจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ k-1
df_W	แทน	องศาของความเป็นอิสระของข้อมูลภายในกลุ่ม หรือองศาความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนมีค่าเท่ากับ N-k

6. การวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพของครูผู้สอน วิชาการบัญชี ใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก อย่างไร โดยการสรุปจากแบบสอบถามเพื่อการวิจัยที่เป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถ ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนวิชาการบัญชี ใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกได้อย่างอิสระ และนำข้อสรุปที่ได้รับจากข้อเสนอแนะและ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยทั้งหมดมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนา สมรรถภาพของครูผู้สอนวิชาการบัญชีใน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออกที่เป็นประชากรทั้งหมด